

V podmínkách současné evropské ekonomiky nabývají rozhodujícího významu trhy služeb, které označujeme souhrnným názvem finanční. Zahrnují oblast bankovních služeb, které jsou dnes již nezbytnou podmínkou umožňující efektivní činnost hospodářských subjektů. Díky kapitálovým trhům dochází k realokaci a lepšímu využívání kapitálových zdrojů. Trhy pojistných služeb potom působí jednak jako ochrana subjektů před budoucí nejistotou, zároveň podobně jako kapitálové trhy umožňují zvýšenou koncentraci kapitálu a účelné využívání nahromaděných peněžních prostředků.

Velký počet zainteresovaných osob a zásadní vliv korektního fungování finančních trhů na jejich ekonomické postavení si již v historické době vyžádal jejich státní regulaci. Tato potřeba se s rostoucí komplexností nabízených produktů a služeb stále prohlubuje a klade stále vyšší nároky na kvalitu státem vytvářeného legislativního rámce a na následný výkon dohledu. Do popředí zájmu se dostává ochrana spotřebitele vstupujícího na trhy finančních služeb, neboť ten je nejvíce ohrožován rizikem informační asymetrie a možností ztráty investovaných finančních prostředků. Zkoumání institutu dohledu v pojišťovnictví v různých státech pak může přinést užitečné srovnání a případnou inspiraci ke zlepšení jeho fungování.

Pojišťovnictví samotné je obor, který stejně jako ostatní oblasti finančního trhu prochází u nás v posledním období bouřlivým vývojem. Důvodem je jednak nedávný vstup České republiky do Evropské unie (dále *EU*) a nutnost sladění našich norem s evropským právem, a jednak vývoj samotného práva EU. To se po vzoru bankovní oblasti snaží harmonizovat právní úpravu v jednotlivých zemích tak, aby bylo dosaženo srovnatelnosti jednotlivých pojišťoven v rámci celé EU a také stejného standardu ochrany spotřebitele. Citujeme-li v této souvislosti Vladimíra Mráze, viceprezidenta České asociace pojišťoven (dále *ČAP*): „...80-90% legislativy se tvoří v Bruselu.“¹ V rámci této práce se tedy nelze zabývat pouze porovnáním situace mezi jednotlivými státy EU, ale je nutné uvést jednotlivé instituty dohledu v pojišťovnictví do evropského kontextu.

Platnou právní úpravu pojišťovnictví v ČR obsahuje z veřejnoprávního hlediska významného pro dohled především zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů (dále *ZoP*), a dále několik speciálních zákonů, o nichž bude pojednáno v kapitole 3.3.1. Evropském právu je věnována samostatná kapitola 4.